

TEMAVEILEDNING

Temaveiledning til storulykke- forskriften § 7 om strategi for å forebygge og begrense storulykker

Koordineringsgruppen for
storulykeforskriften

Utgitt av: Direktoratet for samfunnssikkerhet og beredskap (DSB) 2016

ISBN: 978-82-7768-400-0 (PDF)

Omslagsfoto: Colourbox

Grafisk produksjon: Erik Tanche Nilssen AS, Skien

Innledende kommentarer om temaveileder for strategi.....	2
Om strategi.....	2
Om mål og handlingsprinsipper	4
Strategidokumentets struktur og innhold.....	5
Innhold i strategidokumentet.....	5
Frister for utarbeidelse og oppdatering.....	5

INNLEDENDE KOMMENTARER OM TEMAVEILEDER FOR STRATEGI

Denne temaveiledningen for strategi for å forebygge og begrense storulykker er utarbeidet for å lette virksomhetenes arbeid med utarbeidelse av strategien og tilsynsmyndighetenes oppfølging av denne.

Myndighetenes målsetning med temaveiledningen er at det skal bli lettere for virksomhetene å forstå hva som forventes av en strategi etter storulykkeforskriften¹ § 7, hvordan den kan bygges opp og sammenhengen mellom strategien og systemkravene i storulykkeforskriften, internkontrollforskriften² og rammeforskriften³/ styringsforskriften⁴ for de anleggene denne gjelder for.

Virksomhetene står imidlertid selv fritt til å utforme strategien slik det passer egen aktivitet og virksomhetens ivaretagelse av annet HMS-regelverk.

OM STRATEGI

Strategi for å forebygge og begrense storulykker skal utarbeides av virksomheter som er underlagt storulykkeforskriften. Kravene til strategi er gitt i § 7 i storulykkeforskriften (gjengitt nedenfor).

§ 7 STRATEGI FOR Å FOREBYGGE OG BEGRENSE STORULYKKER

Den ansvarlige for storulykkevirksomheten skal utarbeide et dokument som beskriver virksomhetens strategi for å forebygge og begrense storulykker. Strategien skal tilpasses virksomhetens art, risiko, størrelse og kompleksitet. Den skal beskrive virksomhetens overordnede mål og handlingsprinsipper, ledelsens rolle og ansvar samt arbeidet for systematisk og kontinuerlig å redusere storulykkerisikoen, jf. vedlegg III. Den ansvarlige skal sikre at strategien gjennomføres.

Strategien skal utarbeides innen følgende frister:

- a) for nye virksomheter, i rimelig tid før de farlige kjemikalier tas inn på anlegget, og
- b) for virksomheter som endrer sine farlige kjemikalier eller øker sine mengder av farlige kjemikalier slik at virksomheten omfattes av forskriften, i rimelig tid før endringen skjer.

Strategidokumentet skal legges fram for tilsynsmyndighetene på forespørsel.

Den ansvarlige for virksomheten skal regelmessig gjennomgå og om nødvendig oppdatere strategien. Den skal minimum gjennomgås og oppdateres hvert femte år.

¹ Forskrift om tiltak for å forebygge og begrense konsekvensene av storulykker i virksomheter der farlige kjemikalier forekommer.

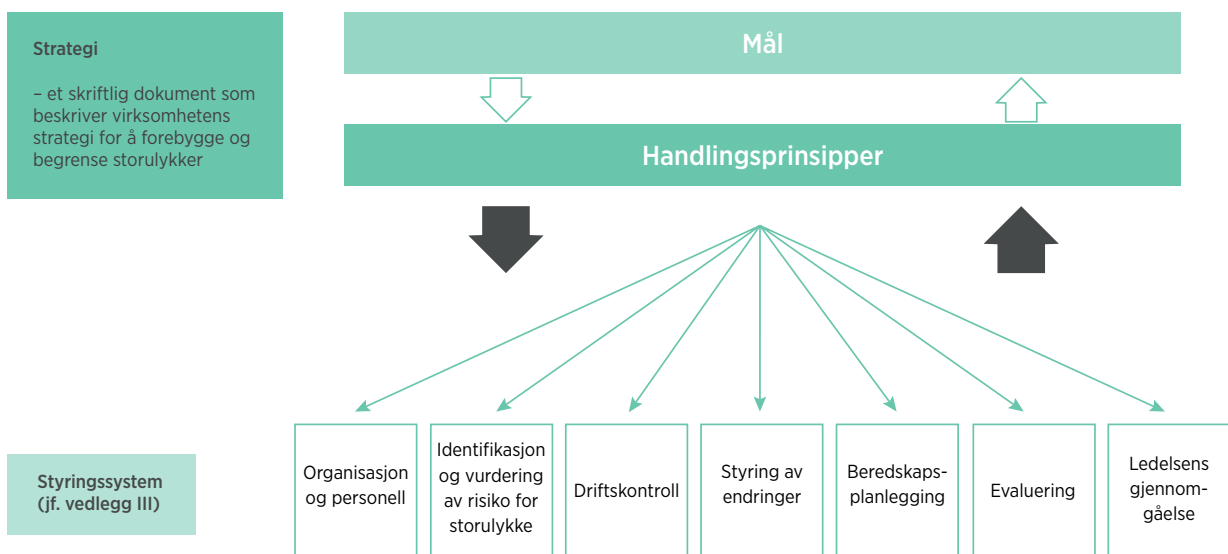
² Forskrift om systematisk helse-, miljø- og sikkerhetsarbeid i virksomheter.

³ Forskrift om helse, miljø og sikkerhet i petroleumsvirksomheten og på enkelte landanlegg.

⁴ Forskrift om styring og opplysningsplikt i petroleumsvirksomheten og på enkelte landanlegg.

Den overordnede målsettingen med strategien er å forebygge og begrense storulykker. Virksomhetene skal gjennom strategien synliggjøre at ledelsen forplikter seg til å arbeide for at risikoen som påføres omgivelsene er på et akseptabelt nivå, slik at sikkerheten for mennesker, miljø og materielle verdier blir tilfredsstillende ivaretatt. Strategien skal være styrende for virksomhetens sikkerhetsarbeid.

Strategien skal beskrive hvordan den overordnede målsettingen skal nås gjennom virksomhetens handlingsprinsipper og ledelsens rolle og ansvar. I beskrivelsen av handlingsprinsippene bør det fremkomme hvilke prinsipper som ligger til grunn for virksomhetens risikostyring, hvordan ressursene settes inn, hvordan arbeidet følges opp og rutiner for endring av strategien. Strategien skal gjennomføres ved hjelp av virksomhetens styringssystem. Dette skal ivareta systemkravene i storulykkeforskriften vedlegg III, internkontrollforskriften og rammeforskriften/styringsforskriften for de anleggene denne gjelder for (se veiledning til storulykkeforskriften § 4).

FIGUR 1. Illustrasjon av sammenheng mellom strategien og styringssystemet. Se storulykkeforskriften vedlegg III og veiledningen til denne for utdyping av hva som omfattes av de ulike delene av styringssystemet.

Strategien skal være et kortfattet og selvstendig dokument og skal beskrive sammenhengen mellom virksomhetens risiko- og farevurderinger og virksomhetens forebyggende og konsekvensreducerende tiltak. Strategien skal baseres på relevante storulykkescenarioer og risikovurderinger av disse. Omfanget skal være tilpasset virksomhetens art, størrelse, kompleksitet og risiko.

Det er viktig at både ansatte og innleide gjøres kjent med strategien, slik at disse blir mer bevisste på sammenhengen mellom virksomhetens identifiserte risiko og det systematiske forebyggende og konsekvensreducerende arbeidet som er iverksatt gjennom virksomhetens styringssystem.

Strategien skal utarbeides så snart virksomheten har oversikt over de opplysningene som skal legges til grunn for strategien. Strategien skal gjennomgås og om nødvendig oppdateres ved endringer i virksomheten som beskrevet i storulykeforskriften § 10. Dette gjelder endringer i virksomhetens anlegg, lagringssted, organisasjon, prosess eller farlige kjemikaliers egenskaper, tilstand eller mengde som kan ha betydelig innvirkning på risiko for storulykker.

OM MÅL OG HANDLINGSPRINSIPPER

For å tydeliggjøre ledelsens og virksomhetens fokus og ambisjon for å forebygge og begrense storulykker, skal strategien beskrive mål og handlingsprinsipper. Disse skal samlet gi et bilde av hele virksomhetens arbeid for å sikre mennesker, miljø og materielle verdier, og hvordan dette blir ivare tatt gjennom virksomhetens styringssystem.

Målene skal beskrive virksomhetens fokus og ambisjoner for å sikre lavest mulig risiko for storulykker til enhver tid. Mål bør velges slik at de kan følges opp på både kort og lang sikt og bidra til virksomhetens arbeid med kontinuerlig forbedring.

Målformuleringene bør ta utgangspunkt i virksomhetens identifiserte risiko, virksomhetens ulike aktiviteter, prosesser og anleggsheter samt organisasjonens kompleksitet.

Målene skal oppnås ved hjelp av fastsatte handlingsprinsipper. Handlingsprinsippene skal beskrive hvordan virksomheten har innrettet seg for å oppnå målene.

Av handlingsprinsippene bør det fremkomme hvordan virksomheten har bygd opp styringssystemet for å nå målene, hvilke prinsipper som ligger til grunn for virksomhetens risikostyring, hvordan ressursene settes inn, hvordan arbeidet følges opp og rutiner for endring av strategien. Det bør fremgå av styringssystemets ulike rutiner hvordan handlingsprinsippene gjennomføres.

STRATEGIDOKUMENTETS STRUKTUR OG INNHOLD

Strategien skal være et kortfattet og selvstendig styrende dokument for virksomheten. Den bør ha en forside hvor følgende fremkommer:

- at dokumentet er en strategi for å forebygge og begrense storulykker etter storulykeforskriften for virksomhet NN
- dato for utarbeidelse av strategien og hvilken versjon av strategien dette er
- informasjon om hvem som har ansvaret for å utarbeide og godkjenne strategien.

INNHOLD I STRATEGIDOKUMENTET

- Virksomhetens overordnede målsettinger og hvordan virksomheten arbeider for å sikre at den overordnede målsettingen nås gjennom virksomhetens handlingsprinsipper.
- Beskrivelse av ledelsens rolle og ansvar i dette arbeidet.
- Beskrivelse av hvordan mål og handlingsprinsipper henger sammen med virksomhetens kartlegging og vurdering av risiko og kravene til forebyggende og konsekvensreducerende tiltak.
- Hvordan strategien for å forebygge og begrense storulykker ivaretas gjennom virksomhetens styringssystem.

FRISTER FOR UTARBEIDELSE OG OPPDATERING

I henhold til storulykeforskriften § 7 skal nye storulykevirksomheter utarbeide en strategi i rimelig tid før farlige kjemikalier tas inn på anlegget. Eksisterende virksomheter som blir omfattet av storulykeforskriften fordi de endrer sin beholdning av farlige kjemikalier, skal utarbeide en strategi i rimelig tid før endringen gjennomføres. Med rimelig tid menes at strategien skal utarbeides så snart virksomheten har oversikt over de opplysningene som skal legges til grunn for strategien.

Eksisterende storulykevirksomheter og virksomheter som ved ikrafttredelse av storulykeforskriften blir storulykevirksomhet, skal i henhold til forskriftens overgangsbestemmelser i § 15 utarbeide en strategi innen 1. juni 2017.

Strategien skal gjennomgås regelmessig og om nødvendig oppdateres, minimum hvert femte år.

Strategidokumentet skal ikke sendes tilsynsmyndighetene, men stilles til rådighet for myndighetene ved forespørsel, for eksempel i forbindelse med tilsyn. For de sikkerhetsrapportpliktige virksomhetene skal det i sikkerhetsrapporten gis en beskrivelse av virksomhetens strategi og styringssystem. Strategien kan vedlegges sikkerhetsrapporten ved innsendelse, dersom virksomheten ønsker det.

**Direktoratet for
samfunnsikkerhet
og beredskap**

Rambergveien 9
3115 Tønsberg

Telefon 33 41 25 00
Faks 33 31 06 60

postmottak@dsb.no
www.dsb.no

ISBN 978-82-7768-400-0 (PDF)
HR 2338
Februar 2017

 /DSBNorge

 @dsb_no

 dsb_norge

 dsbnorge